

Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego – struktura prawna i działalność w okresie dwudziestolecia międzywojennego

The Trade Union of Bank Workers and Savings Banks of the Vilnius District – Legal Structure and Activity during the Interwar Period

The Trade Union of Banking Workers and Savings Banks of the Vilnius District brought together representatives of five financial institutions operating in the interwar period in Vilnius. The Union protected professional interests of its members and was involved in various initiatives. The Vilnius branch was headed by the president; the Management Board also included: vice president, treasurer, secretary and members.

Przemysław Dąbrowski

Profesor Akademii Pomorskiej w Słupsku

ORCID 0000-0003-4051-7576

Słowa kluczowe:

Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności, Wilno, dwudziestolecie międzywojenne, związki zawodowe

Keywords:

Trade Union of Bank Workers and Savings Banks, Vilnius, interwar period, trade unions

<https://doi.org/10.36128/priw.vi32.132>

Związki zawodowe, stanowiąc przykład realizacji idei wolnościowej, działały niezwykle prężnie w państwie polskim okresu dwudziestolecia międzywojennego. Niemalże każda gałąź pracy zrzeszająca pracowników, posiadała swoje struktury związkowe. Ten stan rzeczy wynikał z dość liberalnych, ówczesnie obowiązujących przepisów¹. O skali zjawiska świadczy fakt,

1 Szerzej na ten temat zob.: Przemysław Dąbrowski, „Związek Urzędników Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie – przyczynek do genezy związków zawodowych w okresie dwudziestolecia międzywojennego”,

że w latach dwudziestych XX wieku, w związkach zawodowych w Rzeczypospolitej Polskiej zrzeszonych było około 656 tysięcy pracowników².

Pracowniczy związek zawodowy, zgodnie z jedną z pierwszych przyjętych definicji, był grupą, która za najważniejsze cele przyjmowała popieranie interesów kulturalno-gospodarczych (w latach trzydziestych XX stulecia dodano także zawodowych) pracowników zatrudnionych w danym obszarze pracy³. Wniosek o jego utworzenie musiał być podpisany przez co najmniej trzy osoby. Należało także przygotować statut. Ponadto, związek zawodowy podlegał obligatoryjnemu wpisowi do odpowiedniego rejestru prowadzonego przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej⁴. Związki mogły tworzyć również swoje oddziały oraz ekspozytury⁵. Uprawnienia kontrolne i nadzorcze względem związków zawodowych posiadały organy władz powiatowych, sądy okręgowe oraz inspektorzy pracy⁶.

Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego był jednym z oddziałów Związku Zawodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Warszawie, funkcjonującego od 1906 roku⁷. Ponadto, istniały oddziały

Studia Iuridica Lublinensia, nr 2 (2016): 219-222; Marcin Kazimierzczuk, *Wolność zrzeszania się w związki zawodowe w polskim porządku prawnym* (Olsztyn: Wydawnictwo UWM, 2015), 24-30.

- 2 *10 lat polityki społecznej Państwa Polskiego 1918-1928* (Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, 1928), 18.
- 3 Dekret w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych z 8 II 1919 roku, Dz.P.P.P. z 1919, nr 15, poz. 209; patrz też: Rozporządzenie Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. o przejmowaniu układów zbiorowych pracy w przypadkach łączenia się związków zawodowych pracowniczych, Dz.U.R.P. z 1937, nr 40, poz. 318.
- 4 Dekret w przedmiocie tymczasowych przepisów o pracowniczych związkach zawodowych z 8 II 1919 roku, Dz.P.P.P. z 1919, nr 15, poz. 209.
- 5 Ibidem.
- 6 Ibidem; Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1932 r. Prawo o stowarzyszeniach, Dz.U.R.P. z 1932, nr 94, poz. 808; Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 1922 r. o rozciągnięciu mocy obowiązującej dekretów o inspekcji pracy oraz o pracowniczych związkach zawodowych na Ziemię Wileńską, Dz.U.R.P. z 1922, nr 73, poz. 662.
- 7 Związek Zawodowy Pracowników Bankowych. Zarząd Okręgu Poznańskiego. Sprawozdanie za działalności 1930 od 26 lutego 1930 do 26 lutego 1931, [Poznań 1931], s. 2; Związek Zawodowy Pracowników

Bankowych. Zarząd Okręgu Poznańskiego. Sprawozdanie za rok działalności 1931, [Poznań 1932], s. 5; Związek Zawodowy Pracowników Bankowych. Zarząd Okręgu Poznańskiego. Sprawozdanie za rok działalności 1932, [Poznań 1933], s. 5; Związek Zawodowy Pracowników Bankowych. Zarząd Okręgu Poznańskiego. Sprawozdanie za rok działalności 1933, [Poznań 1934], s. 5; Związek Zawodowy Pracowników Bankowych. Zarząd Okręgu Poznańskiego. Sprawozdanie za rok 1937/8, [Poznań 1938], s. 9; na podstawie dostępnych materiałów, w latach trzydziestych XX stulecia, Zarząd Główny tworzyli: w roku 1930: prezes: Stanisław Preiss; wiceprezysi: Bohdan Herbut-Heybowicz, Julian Gębski, Stanisław Stępień, Władysław Kasztelewicz i Antoni Cichy; skarbnik: Stanisław Kotoński; członkowie: Leon Hochberg, Stanisław Tomaszewski, Władysław Lewiński, Jarosław Tarnawski, Edward Michałowski, Tadeusz Zwierz, Henryk Dąbrowski, Stefan Suchoński, Zdzisław Korewa, Wiktor Pietrusiewicz, Maria Pawlikowska, Roman Gierwatowski, Zdzisław Jegliński, Edward Marczewski, Tadeusz Zagórski, Jan Jabłkowski, Bernard Friediger, Stanisław Małachowski, Ksawery Dubicki, Kazimierz Zeydler i Czesław Maliszewski; w roku 1931: prezes: Stanisław Preiss; członkowie: Julian Gębski, Roman Petschl, Stanisław Kotoński, Władysław Lewiński, Leon Hochberg, Stefan Suchoński, Edward Michałowski, Ryszard Jackiewicz, Jarosław Tarnowski, Wanda Baurererc, Bobowski, Jan Jabłkowski, Zdzisław Korewa, Władysław Kasztelewicz, Czesław Łegomski, Ksawery Dubicki, Maria Pawlikowska i Antoni Kozłowski; zastępcy członków Zarządu: Julian Gryniewicz, Stanisław Wielkopolski, Julian Gałczyński, Jan Borowiecki, Michał Domanus, Franciszek Jankowski, Jan Roszek, Lucjan Nanys, Władysław Leszczyński i Roman Gierwatowski; Komisja Rewizyjna: Stefan Keller, Adam Kowalski i Tadeusz Polkowski; w roku 1932: prezes: Cezary Baranowski; wiceprezysi: Stanisław Tomaszewski i Władysław Lewiński; Sekretarz Generalny: Stanisław Kotoński; Zastępca sekretarza: Wanda Baurererc; skarbnik: Julian Gryniewicz; zastępca skarbnika: Roman Petschl; członkowie: Ryszard Jackiewicz, Edward Michałowski, Stefan Suchoński, Jarosław Tarnowski, Stefan Zajączkowski, Józef Majewski, Czesław Legomski, Jan Jabłkowski, Władysław Kasztelewicz, Zdzisław Korewa, Maria Pawlikowska, Antoni Kozłowski i Ksawery Dubicki; zastępcy członków Zarządu: Stanisław Wielkopolski, Stanisław Preiss, Antoni Zajączkowski, Władysław Morat, Eugeniusz Cichocki, Jan Borowiecki, Tadeusz Wielicki, Józef Panasiuk i Franciszek Jankowski; Komisja Rewizyjna: Stefan Keller, Adam Kowalski i Ignacy Krzyżanowski; w roku 1933: prezes: Stanisław Tomaszewski; wiceprezysi: Stefan Zajączkowski i Zygmunt Fedorowicz; Sekretarz Generalny: Stanisław Kotoński; Zastępca sekretarza: Teresa

w: Bydgoszczy, Częstochowie, Gdyni, Gnieźnie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Kaliszu, Katowicach, Krakowie, Lwowie, Lublinie, Łodzi, Ostrowie Wielkopolskim, Poznaniu, Radomiu, Sosnowcu, Toruniu, Warszawie i Włocławku, a także czterdzieści trzy ekspozytury⁸.

Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego w latach trzydziestych XX wieku zrzeszał przedstawicieli następujących instytucji finansowych dawnego grodu Giedymina⁹: Banku Handlowego w Warszawie S. A. Oddział w Wilnie¹⁰, Komunalnej

Dzierżanowska; skarbnik: Jan Czuprykowski; zastępca skarbnika: Jan Dąbrowski; członkowie: Bronisław Drzewicz, Halina Kostecka, Władysław Lewiński, Edward Michałowski, Waław Moledziński, Jarosław Tarnowski, , Jan Jabłkowski, Józef Majewski, Józef Tombiński, Henryk Kawka, Zdzisław Korewa, Maria Pawlikowska, Antoni Kozłowski i Ksawery Dubicki; zastępcy członków Zarządu: Cezary Baranowski, Mieczysław Ewert, Julian Gryniewicz, Antoni Zajączkowski, Lucjan Nanyś, Jan Bryl, Jan Borowiecki, Piotr Majczyński, Bronisław Świeżewski i Roman Stefaniak; w roku 1937: prezes: Eugeniusz Bełski; wiceprezesi: Bolesław Kierski i Stanisław Kotoński; Sekretarz Generalny: Zygmunt Fedorowicz; skarbnik: Edmund Cyruliński; członkowie: Waław Śledziwski, Kazimierz Mijał, Edward Michałowski, Franciszek Głowacki, Julian Grzybowski, Waław Gryszkiewicz, Paweł Perliński, Franciszek Reyman, Józef Majewski, Jaromir Węclawski, Henryk Kawka, Roman Bartłakowski, Józef Milewski, Stefan Marcinkowski, Ksawery Dubicki i Leon Tomczyk; zastępcy członków Zarządu: Józef Choiński, Stanisław Kopeć, Alfred Kakoszke, Zdzisław Śliwiński, Jan Gołóński, Roman Nawrocki, Stanisław Walentynowicz, Jan Borowiecki, Bronisław Rogalski i Piotr Majczyński.

- 8 Do Zarządu Okręgu Wileńskiego, dat., Warszawa, 10 II 1939, msp., Lietuvos Centrinis Valstybės Archyvas (LCVA), Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 12, k. 3.
- 9 Zob.: Do Rady Okręgowej Unii Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych, dat., Warszawa, 25 IV 1935, msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 3, k. 1.
- 10 Członkowie Związku Zawodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Wileński (Bank Handlowy w Warszawie sp. akc. Oddział w Wilnie), msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 3, k. 2; do składu weszli: Kazimierz Zeydler, Ryszard Hampel, Stanisław Walentynowicz, Władysław Massalski,

Kasy Oszczędności miasta Wilna¹¹ – zrzeszonej w Związku Komunalnych Kas Oszczędności w Warszawie¹², Spółdzielczego Banku Rzemieślników i Kupców Polskich w Wilnie¹³, Banku Związku Spółek Zarobkowych S. A. w Poznaniu Oddział Wileński¹⁴ – istniejącego w zaborze pruskim od 1885

Wanda Buczyńska, Maria Dąbrowska, Bronisław Radziszewski, Irena Wyrzykowska, Maria Malecka i Kazimierz Daszkiewicz.

- 11 Członkowie Związku Zawodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Wileński (Komunalna Kasa Oszczędności miasta Wilna), msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 3, k. 3; z ramienia Kasy wskazano na: Leona Dębickiego, Gwidona Dziewulskiego, Karola Karabanowicza, Marię Zewaldową, Ewę Rajecką, Dinę Kamińską, Ludwika Jachimowicza, Wandę Cedrońską, Olgę Seliwanową, Sarę Rabinowicz, Marię Bujalską i Matyldę Sizową.
- 12 Janusz Ossowski, *Spoleczne instytucje oszczędności i kredytu w Polsce do 1939 roku. Słownik historyczny* (Sopot: Spółdzielczy Instytut Naukowy, 2017), 293, 294, 540; na terenie województwa wileńskiego działały także: Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Brasławskiego w Brasławiu, Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Dziśnieńskiego w Głębokiem, Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Mołodeckiego w Mołodecznie, Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Oszmiańskiego w Oszmianie, Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Postawskiego w Postawach, Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Świąciańskiego w Świącianach i Komunalna Kasa Oszczędności Powiatu Wilejskiego w Wilejce.
- 13 Członkowie Związku Zawodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Wileński (Spółdzielczy Bank Rzemieślników i Kupców Polskich w Wilnie), msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 3, k. 4; zasiadali: Włodzimierz Cukanow, Edward Szczęsnolewicz i Władysław Szumski.
- 14 Członkowie Związku Zawodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Wileński (Bank Związku Spółek Zarobkowych S. A. w Poznaniu Oddział Wileński), msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 3, k. 5; w skład weszli: Kazimierz Krasicki, Zygmunt Kierewicz, Helena Oboleńska, Stanisław Hoppen, Jan Krasowski, Stanisław Sucharzewski, Zofia Brymerówna, Marian Andysz, Jan Wasilewski, Maria Pawlikowska i Janina Roszakowa.

roku, zaś od 1924 roku będącego centrum finansowym kooperatyw działających w ramach Unii Związków Spółdzielczych w Polsce¹⁵, Banku Towarzystw Spółdzielczych Oddział Wileński¹⁶ – działającego w Warszawie od 1910 roku¹⁷. Ponadto, do składu weszli też: Paweł Gasztołd, Adam Skarzyński, Jadwiga Wołkówna, Elżbieta Paszkiewicz, Walerian Witukiewicz i Maria Urbanowicz¹⁸.

Okręg Wileński Związku Zawodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności współdziałał z wieloma organizacjami i stowarzyszeniami. W tym miejscu należy wskazać na ścisłą współpracę z Unią Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych Radą Okręgową w Wilnie, w posiedzeniach której udział brali również delegaci wileńskiego Związku Zawodowego¹⁹. Unia Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych stała na straży interesów osób zrzeszonych w jej strukturach. Jako organizacja prorzadowa/propisudczykowska²⁰ popierała wszelkie inicjatywy ówczesnych władz. W jednym z pism skierowanych do władz Okręgu Wileńskiego Związku Za-

- 15 Ossowski, *Spoleczne instytucje*, 58.
- 16 Członkowie Związku Zawodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej Oddział Wileński (Bank Towarzystw Spółdzielczych Oddział Wileński), msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 3, k. 7; do składu zostali powołani: Stanisław Andruszkiewicz, Irena Grekowiczówna, Czesław Gintowt, Maria Czajczyńska, Edmund Gronau, Roman Miłkowski, Wiera Kierewiczowa, Wanda Michelsonowa, Władysława Lewandowska, Tadeusz Kowalczewski, Henryk Rudomina, Franciszek Popławski i Jerzy Lauda.
- 17 Ossowski, *Spoleczne instytucje*, 58.
- 18 Do Rady Okręgowej Unii Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych, dat., Warszawa, 25 IV 1935, msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 3, k. 1.
- 19 Do Związku Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności, dat., Wilno, 19 IV 1935, msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 1, k. 5.
- 20 Zob.: Do Zrzeszenia Pracowników Banku Związku Spółek Zarobkowych. Koło w Wilnie, dat., Wilno, 20 V 1935, msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 1, k. 8; Powołując się na nasze poprzednie listy..., dat., Wilno, 18 VI 1935, msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 4, k. 3.

wodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności, w kontekście subskrypcji tak zwanej pożyczki inwestycyjnej, podkreślając wagę i doniosłość tego pomysłu, zwrócono przede wszystkim uwagę na fakt, że przyczyni się ona do ograniczenia bezrobocia w państwie polskim. Poszukując dalszych argumentów, pisano: „Zagranica nam pieniędzy nie da. Powinniśmy sami pomyśleć o odrodzeniu gospodarczym Polski. I nie pytajmy również, ile dadzą inne warstwy społeczne. To zależy od ich uświadomienia. My, pracownicy umysłowi, poczuwamy się do obowiązku budowania swego państwa i niech niko z nas nie zabraknie (...)”²¹.

Z inicjatywy Zarządu Głównego, Wileński oddział Związku we współpracy ze Związkiem Zawodowym Pracowników Instytucji Ubezpieczeń Socjalnych oddział w Wilnie, zaangażował się również w tworzenie poradni ubezpieczeniowych, działających przy organizacjach zawodowych pracowników. Ich zasadniczym celem miało być pośredniczenie między osobami ubezpieczonymi a instytucjami ubezpieczeń społecznych, funkcjonującymi w mieście nad Wilią, a także udzielanie niezbędnych porad w zakresie ubezpieczeń²².

Wileński Oddział Związku Zawodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej zorganizował kursy dla instruktorów o tematyce z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych. Obejmował on pięćdziesiąt siedem godzin wykładów i ćwiczeń (z naciskiem na analizę praktyczną). Kończył się egzaminem oraz otrzymaniem świadectwa z jego ukończenia²³. Poszukując argumentów dla nowej koncepcji, w jednym z pism skierowanych do członków Związku, stwierdzono: „Mając nadzieję, że nasza inicjatywa zbliżenia mas pracujących do instytucji ubezpieczeń społecznych znajdzie właściwe zrozumienie [...] zwracamy się z apelem, abyście wzięli czynny udział w naszych zamierzeniach przez wydelegowanie na kurs kandydatów, których zarówno stopień uświadomienia społecznego, jak i zakres zainteresowań będą gwarancją ich realnej pracy na tym tak ważnym posterunku obrony interesów zawodowych, jakimi są ubezpieczenia społeczne”²⁴.

Oddziały oraz ekspozytury Związku Zawodowego Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej tworzone na mocy

21 Do Związku Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności w Wilnie, dat., Wilno, 27 IV 1935, msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 1, k. 6.

22 Do Zarządu Związku Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Rzeczypospolitej Polskiej Okręg Wileński, dat., Wilno, 5 II 193[8], msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 10, k. 6.

23 Ibidem.

24 Ibidem, k. 6v.

uchwały Walnego Zgromadzenia (Zebrania). Pierwsze posiedzenie Zarządu Oddziału/Ekspozytury było zwoływane przez przewodniczącego Walnego Zebrania lub prezesa – względnie jednego z członków – Prezydium poprzedniego Zarządu bądź delegata Zarządu Głównego²⁵. Prezydium Zarządu tworzyli: prezes, wiceprezes, sekretarz oraz skarbnik²⁶. Wyłaniani byli na posiedzeniu Zarządu, poprzez akklamację lub w głosowaniu tajnym²⁷. Zarząd obradował na posiedzeniach zwyczajnych – odbywających się co najmniej raz w miesiącu – bądź nadzwyczajnych. Zwoływane były przez prezesa lub na wniosek 1/3 ogólnej liczby członków Zarządu. Przewodniczył im prezes, zaś w razie jego nieobecności jeden z członków Prezydium Zarządu²⁸. Uchwały zapadały zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków Zarządu oraz jego przewodniczącego. Mogły być uchylone na kolejnym posiedzeniu (zwyczajnym lub nadzwyczajnym) większością $\frac{3}{4}$ głosów. Każda z obecnych na posiedzeniu osób mogła złożyć sprzeciw wobec przyjętej uchwały, który musiał być zaprotokołowany²⁹. Funkcjonowała także trzyosobowa Komisja Rewizyjna³⁰.

Do zasadniczych obowiązków Zarządu należało: współdziałanie z Zarządem Głównym, którego prezes dokonywał w razie wątpliwości ostatecznej interpretacji przepisów, przestrzeganie regulacji prawnych, sporządzanie bilansu rocznego oraz sprawozdań z prowadzonej działalności. Zarząd

-
- 25 Regulamin dla Zarządów Oddziałów i Ekspozytur Związku Zawodowego Pracowników Bankowych R.P., msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 1, k. 1.
- 26 Do Zarządu Głównego w Warszawie, dat., [Wilno], 27 IV [1935], msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 1, k. 59; w skład wileńskiego Prezydium Zarządu, w latach trzydziestych XX wieku wchodził: Maria Pawlikowska (prezes), Stanisław Walentynowicz (viceprezes), Ludwik Jachimowicz (skarbnik) i Helena Oboleńska (sekretarz). Ponadto, księgowym został Gwidon Dziewulski, a jego zastępcami: Władysław Massalski i Stanisław Hoppen.
- 27 Regulamin dla Zarządów Oddziałów i Ekspozytur Związku Zawodowego Pracowników Bankowych R.P, k. 1.
- 28 Ibidem.
- 29 Ibidem, k. 2.
- 30 Do Zarządu Głównego w Warszawie, dat., [Wilno], 27 IV [1935], msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 1, k. 59; w jej składzie znaleźli się: Leon Dębicki, Włodzimierz Cukanow oraz Ryszard Hampel.

mógł powoływać także „celem większej łączności z ogółem członków” struktur okręgowych, delegatów pracowników bankowych stanowiących organ opiniodawczy, doradczo-wykonawczy³¹. W tym ostatnim zakresie, zdając sobie sprawę z istniejących wad organizacyjnych, Prezydium Zarządu Głównego postanowiło o stałym wydawaniu okólników informacyjnych w formie osobnych broszur, obok publikowanej w czasopiśmie „Pracownik Bankowy” „Kroniki Związkowej”. Podjętą decyzję uzasadniano słowami: „[...] brak ciągłego kontaktu pomiędzy poszczególnymi ogniwami organizacyjnymi odbija się ujemnie na wewnętrznej spójności Związku, na uzgodnieniu i wypracowaniu wspólnej linii postępowania w szeregu spraw, interesujących świat pracy najemnej, na urobieniu jednolitego zapatrywania naszego Związku na bieżące zagadnienia, na ujednostajnieniu metod organizacyjnych (...)”³².

Bibliografia

- 10 lat polityki społecznej Państwa Polskiego 1918-1928*. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej 1928.
- Dąbrowski Przemysław, „Związek Urzędników Uniwersytetu Stefana Bato­rego w Wilnie – przyczynek do genezy związków zawodowych w okresie dwudziestolecia międzywojennego”, *Studia Iuridica Lublinensia*, nr 2 (2016): 219-230. <http://dx.doi.org/10.17951/sil.2016.25.3.219>.
- Kazimierczuk Marcin, *Wolność zrzeszania się w związki zawodowe w polskim porządku prawnym*. Olsztyn: Wydawnictwo UWM, 2015.
- Ossowski Janusz, *Społeczne instytucje oszczędności i kredytu w Polsce do 1939 roku. Słownik historyczny*. Sopot: Spółdzielczy Instytut Naukowy, 2017.

31 Regulamin dla Zarządów Oddziałów i Ekspozytur Związku Zawodowego Pracowników Bankowych R.P, k. 2.

32 Do Zarządu Okręgu Wileńskiego, dat., Warszawa, 9 IV 1935, msp., LCVA, Związek Zawodowy Pracowników Bankowych i Kas Oszczędności Okręgu Wileńskiego, fond 328, ap. 1, b. 1, k. 60.